

SPORTGEDRAG VAN DE STUDERENDE JEUGD

Martine Bosscher

In dit artikel wordt de sportbeoefening van de studerende jongeren (15 t/m 24 jaar) onder de loep genomen. Eerst wordt dieper ingegaan op de diverse functies die sport vervult in ons maatschappelijk bestel.

In het tweede deel wordt de actieve sportbeoefening van de studenten in kaart gebracht. Volgende vragen krijgen een antwoord: hoeveel studenten, welke sporttakken, hoe frequent en hoe intens, in welk verband en op welke wijze?

Vervolgens wordt vastgesteld dat de sportbeoefening in clubverband voor studerende jongeren de laatste jaren minder populair wordt. Dit fenomeen wordt verklaard aan de hand van enkele recente culturele ontwikkelingen: afname van de statusfunctie van de sport, een gefragmenteerd en vluchtig sportgedrag, individualiseringstendens in de sport en tenslotte institutionalisering van de sport.

1. Inleiding

Dat sport een druk beoefende vrijetijdsbezigheid van jongeren is, zal niemand verwonderen. De relatie tussen jeugd en sport is alom bekend. Sport, TV-kijken en uitgaan (fuif, dancing, bioscoop, concert) zijn de drie favoriete vrijetijdsactiviteiten van de studerende jeugd. (Naeyaert, D. & Claeys, U., 1984: 313-332). Verder zijn de jongeren meer geneigd tot spelen, hebben ze meer vrije tijd en beschikken ze in het algemeen over een betere fysieke conditie. Bovendien wordt de schoolgaande jeugd verplicht om in enige mate sportactief te zijn. Oudere mensen zijn opgegroeid in een tijd van de verheerlijking van het arbeidsethos en zijn de mening toegedaan dat alle tijd nuttig dient besteed te worden zodat er weinig aandacht was voor vrije tijd in het algemeen en sport in het bijzonder. Bovendien hebben vele ouderen vaak hun conditie jarenlang verwaarloosd waardoor ze niet meer in staat zijn om een redelijk niveau van sportbeoefening te bereiken. De laatste jaren is er wel een positievere houding bij hen gegroeid, mede onder invloed van sportstimulerende maatregelen en door de grotere beschikbaarheid aan sportinfrastructuur.

In ons maatschappelijk bestel vervult de sport vele functies.

Eerst en vooral is zij een druk beoefende vrijetijdsactiviteit. Sport neemt een gedeelte van de socialiserende taak van de school, de kerk en het gezin op zich; het is een medium waarlangs de maatschappelijke waarden (zoals gelijkheid, prestatie en rationaliteit) en rolverwachtingen (zoals motivaties) in het persoonlijkheidssysteem van de sportbeoefenaar geïntroduceerd worden. (Van Dellen, T.J., 1981: 82 e.v.). Sport bevordert de identificatiemogelijkheid met life-styles en door de benadrukking van competitie, prestatie, coöperatie, hiërarchie, solidariteit, fair-play, gelijkheid, discipline,... de aanpassing aan de dominante cultuur.

De jongere treft in een sportclub een reeks leeftijdgenoten aan met dezelfde interesses voor bepaalde sporttakken, m.a.w. het organisatorisch systeem van de sport-

club conformeert hem/haar aan de waarden en de normen van de eigen sociale laag. (Luschen, G., 1963: 78-79). De achterliggende en de overheersende waarden die in de sport ingebed zijn, zijn afkomstig van de typische burgercultuur: zelfdiscipline, tucht, inspanning, ambitie, competitie, prestatie. Discipline en inspanning zijn in de hogere standen de basiswaarden voor de opvoeding, zodoende is sport er een ideaal pedagogisch instrument: "Kinderen uit de hogere milieus worden aangezet om sport te beoefenen omdat ze geacht worden daarin zichzelf te vormen" (Marivoet, M. & Claeys, U., 1975: 119).

Daarnaast heeft sport een compensatorische functie, positief gesteld is het een energieontlader, negatief een vorm van escapisme. "In a society in which the propensities for the serious and the threatening type of excitement have diminished, the compensatory function of play-excitement has increased". (Elias, N. & Dunning, E., 1970: 31).

2. Actieve sportbeoefening van de Vlaamse studenten

In onderstaande tekst wordt de sportbeoefening van de Vlaamse studerende jongeren van 15 tot en met 24 jaar in kaart gebracht (1). Vervolgens wordt het sportgedrag van deze jongeren geanalyseerd.

2.1. Sportparticipatie

Een eerste maar tevens erg beperkt zicht op de sportbeoefening van de studerende jeugd krijgt men door te kijken naar het aantal jongeren dat in 1985 minstens éénmaal een sporttak beoefende. Hier moet wel bij vermeld worden dat het begrip sport erg ruim werd geïnterpreteerd. Sport omvat zowel de recreatie- als de competitie-sport. Het gaat om een vrij rudimentair gegeven dat later in de tekst zal verfijnd worden.

Uit de gegevens blijkt dat 94% van de studerende jeugd tussen 15 en 24 jaar (N=171) in 1985 op één of andere wijze minstens éénmaal sportactief was. Van de Vlamingen tussen 15 en 65 jaar (N=1455) deed 77% aan sport. Ook in 1985 doen nog altijd meer studerende jongens dan meisjes

aan sport: 97% van de studerende jongens (N=86) t.o.v. 92% van de studerende meisjes (N=85).

Een beter en meer genuanceerd beeld van de deelname aan sportactiviteiten van de studerende jeugd wordt verkregen door middel van de participatiecijfers van de diverse sporttakken. Hierdoor krijgt men eveneens een zicht op het verschil in de beoefening tussen jongeren en ouderen voor specifieke sporttakken, welke sporttakken studenten vooral verkiezen, enz. Wat de keuze van de sporttakken van de studerende jeugd betreft, is er een duidelijk verschil met de totale populatie. Jongeren wensen voornamelijk actie, spel en zware sporttakken (volleybal, squash, voetbal, gevechtssporten,...), terwijl men - als men ouder wordt - eerder tot de beoefening van sporttakken komt waarbij men zelf het tempo kan bepalen, die op een recreatieve wijze beoefend kunnen worden of die erg rustig van aard zijn (biljart, golf, petanque, hengelsport, ...).

De invloed van de school mag hier niet uit het oog worden verloren. Traditioneel wordt de nadruk gelegd op turn- en gymnastiekoefeningen die de fysieke conditie van de leerlingen dienen op peil te houden. De evolutie naar een vrijetijdsmaatschappij, de verruimde belangstelling in de maatschappij voor sport en fitness en de democratisering van de sport brachten met zich mee dat de sport stilaan in het schoolcurriculum ingevoerd werd. Vooral de ploegsporten (volleybal, voetbal, basketbal, ...) en de bewegingssporten (zwemmen, lopen, atletiek, ...) zijn in schoolverband erg in trek. De school is de ideale instantie waarin deze sporten kunnen beoefend worden. In de school krijgen de leerlingen een materieel, sociaal en organisatorisch kader aangeboden, zonder dat ze daar zelf actief moeten voor optreden. De school voorziet niet alleen in deelnemers en een specifiek uitgeruste accommodatie, maar ook in professionele begeleiding.

2.2. Sportcumulatie

Sportactieve Vlamingen tussen 15 en 65 jaar (N=1116) beoefenden in 1985 gemiddeld 3,5 sporttakken. De sportactieve studerende jeugd (N=161) cumuleert gemiddeld 8 diverse sporttakken en sportbedrijvende jongeren tussen 18 en 24 jaar die beroepsactief zijn (N=130) combineren 4,7 sporttakken. Studenten blijken dus meer te experimenteren met diverse sporttakken. Het sportgedrag van studenten is dan ook zeer mobiel: studenten gaan snel en gemakkelijk over van de ene op de andere sporttak.

2.3. Sportfrequentie en sportintensiteit

De sportbeoefening werd tot hiertoe zeer ruim geïnterpreteerd: het volstond om in 1985 éénmaal een sportactiviteit ontplooid te hebben om als sportbeoefenaar geclassificeerd te worden. Deze ruime definitie kan enigszins gerelativeerd worden door de frequentie en de intensiteit van de sportbeoefening. Beide gegevens zijn een weergave van de mate waarin een sportactiviteit beoefend wordt: zij drukken uit hoe dikwijls (frequentie) en hoeveel uur (intensiteit) aan sport gedaan wordt. Onderwerping van de brede sportdefinitie aan criteria i.v.m. de frequentie en de intensiteit van de sportbeoefening laat eveneens toe om een meer gedetailleerd beeld te krijgen van de sportbeoefening van de studerende jeugd.

Uit de cijfers blijkt duidelijk dat studenten frequenter aan sport doen dan andere Vlamingen. Per week beoefent de sportactieve student (N=161) 5,4 maal sport, terwijl sportactieve werkende jongeren tussen 18 en 24 jaar (N=130) en sportactieve Vlamingen tussen 15 en 65 jaar (N=1116) slechts 4 maal per week sport bedrijven. Studenten beoefenen hun sport niet alleen frequenter, maar ook intensiever: de sportactieve Vlaming tussen 15 en 65 jaar (N=1116) besteedt gemiddeld 4 uur per week aan sport, sportactieve werkende jongeren tussen 18 en 24 jaar (N=130) 4,9 uur per week en sportactieve studenten

(N=161) tussen 15 en 24 jaar nogmaals één uur meer, d.i. gemiddeld 6 uur per week.

2.4. Organisatieverband

Het organisatorisch verband waarbinnen aan sport gedaan wordt, werpt een ander en bijkomend zicht op de kwaliteit van de sportbeoefening. Het is namelijk zo dat het niveau van de sportbeoefening hoger ligt en er een grotere kans bestaat dat het sportgedrag gecontinueerd wordt naarmate het in een sterker georganiseerd en meer op sport gericht verband plaats heeft. Er werd een onderscheid gemaakt naargelang de sportbeoefening in club- of sportverenigingsverband doorging, dan wel in een verenigingsverband met uitsluiting van de sportclubs (jeugdbeweging, socio-culturele vereniging, ...), of in los (informeel) verband.

Iets meer dan de helft (53%) van de sportactieve studenten tussen 15 en 24 jaar (N=161) beoefende in 1985 zijn sport in een sportclub of sportvereniging, al of niet op competitieve wijze. Dit cijfer is beduidend hoger dan het algemene cijfer van de sportactieve Vlaming tussen 15 en 65 jaar (N=116): slechts een kwart van deze Vlamingen doet aan sport in clubverband. Voor sport- en beroepsactieve Vlamingen tussen 18 en 24 jaar (N=130) bedraagt dit cijfer 41%. Onder verenigingsverband worden de organisaties verstaan waarin wel eens aan sport gedaan wordt of waarbij de sportbeoefening kadert in de belangenbehartiging van de leden (vb. jeugdbewegingen, socio-culturele- en gezinsverenigingen, ...). In het kader van deze verenigingen zou 75% van de sportactieve studenten tussen 15 en 24 jaar (N=161) aan sport doen, tegen 38% van de beroeps- en sportactieve jongeren van 18 tot en met 24 jaar (N=130) en 32% van de sportactieve Vlaamse bevolking van 15 tot 65 jaar (N=1116). Sport in 'los verband' duidt op totaal ongeorganiseerde sportbeoefening. Het initiatief tot sportbeoefening gaat volledig uit van de sportbeoefenaar: hij/zij doet aan sport op het moment dat en met de mensen die hij zelf kiest.

Sportbeoefening in los verband bedraagt voor de studenten tussen 15 en 24 jaar (N=171) 90%, tegen 86% voor de beroepsactieve jongeren tussen 18 en 24 jaar (N=148) en 73% voor de totale Vlaamse bevolking van 15 tot 65 jaar (N=1455). Deze cijfers vertonen in zeer sterke mate overeenkomst met de algemene sportdeelname. Bijna iedereen die aan sport doet, is ook in los verband sportactief.

2.5. Sportcompetitie

Het al of niet competitief deelnemen aan een bepaalde sporttak wordt een kwalitatief element van de sportbeoefening genoemd, omdat het vrij vanzelfsprekend is dat wie competitief aan sport doet enorm veel tijd spendeert aan zijn/haar sport omdat hij/zij een hoog sporttechnisch peil wenst te bekomen om zich also goed voor te bereiden op competities. Sportactieve studerende jongeren doen veel aan sport in wedstrijdverband. In het algemeen zijn er dubbel zoveel studenten die aan competitie doen. 46% van de sportactieve studenten tussen 15 en 24 jaar (N=161) beoefende minstens één sporttak in 1985 in competitieverband, tegen 30% van de beroepsactieve sportbeoefende jongeren van 18 tot en met 24 jaar (N=130) en 22% van de sportactieve Vlaamse bevolking van 15 tot 65 jaar.

2.6. Samenvatting

Samengevat zouden wij kunnen stellen dat de cijfers illustreren dat de studenten niet alleen meer aan sport doen dan de doorsnee Vlaming, bovendien vertonen zij een kwalitatief hoger sportbeoefeningsgedrag.

3. Jongerensport en recente ontwikkelingen

3.1. Dalende sportparticipatie

Niettegenstaande bovenstaande vaststellingen, blijkt er wat aan de hand te zijn in de relatie tussen jeugd en sport. Sedert enkele jaren bannen heel wat jongeren ac-

tieve sportbeoefening uit hun vrijetijdsactiviteiten. Tussen 1980 en 1985 is het aantal niet-sportactieve studenten tussen 15 en 24 jaar met 4% gestegen. In 1980 bedroeg het aantal niet-sportactieve studenten tussen 15 en 24 jaar 2% (N=467) in 1985 steeg dit percentage tot 6% (N=171). (Bollen, K., Claeys, U., Hertogen, J., 1982/3: 101 e.v.).

Niet alle sportorganisaties zien het aantal jeugdleden drastisch verminderen, maar in ieder geval groeit het aantal niet meer zoals dit vele jaren wel het geval was.

In 1980 was 60% van de studenten tussen 15 en 24 jaar (N=467) lid van één of andere sportclub, tegenover 50% in 1985 (N=171).

Hoewel de verschillen niet spectaculair zijn, kan er niettemin een dalende tendens inzake de georganiseerde sportbeoefening van de studerende jongeren vastgesteld worden. Gegeven de ruime sportinfrastructuur, een netwerk van sportclubs en -bonden en een sportstimuleringsbeleid op de koop toe, zou men eerder het tegenovergestelde verwachten.

3.2. Verklaringsfactoren

Voor het fenomeen van het dalend sportparticipatiegedrag in clubverband van jongeren bestaan diverse verklaringen. Een aantal van deze verklaringsfactoren wordt echter ten onrechte ingeroepen. Hier worden ze besproken als "schijnbare verklaringsfactoren". De "reële verklaring" voor dit fenomeen heeft betrekking op een aantal culturele factoren.

3.2.1. Schijnbare verklaringsfactoren

3.2.1.1. Dalende nataliteit

De enorme groei die de georganiseerde sport voor jeugdigen in de zestiger jaren doormaakte is voor een niet onbelangrijk deel terug te voeren op de na-oorlogse geboortegolf. Momenteel wordt de sport geconfronteerd met de gevolgen van de neerwaartse demografische trend en

weinig sportorganisaties hebben zich daar serieus op voorbereid. Bovenstaande ontwikkeling impliceert dat de markt voor sportorganisaties aanzienlijk kleiner wordt. Zij biedt echter geen verklaring voor het feit dat een geringer percentage van de studenten de laatste jaren sport beoefent.

3.2.1.2. Economische crisis

De aanhoudende recessie laat zich ook op sportgebied gevoelen. Er wordt bezuinigd op de sportuitgaven: zowel op kleding, uitrusting als op lidmaatschap. Lid worden van een niet-sportvereniging (vb. jeugdbeweging, socio-culturele vereniging) wordt soms verkozen boven het sportclublidmaatschap; m.a.w. dubbel waar (sport en andere recreatie) voor hetzelfde geld.

Volgens Vanreusel (1984,1987) mag de kostenfactor toch niet al te zeer benadrukt worden. Bezuinigen is voor vele jongeren en hun ouders inderdaad een noodzaak en de kans bestaat dat het sportbudget voor meer essentiële uitgaven moet wijken. Toch gaan een aantal argumenten tegen de lijnrechte redenering 'minder geld, minder sport' in:

1. Vooreerst duiden economische studies op de prijselasticiteit van de sport. Zolang een sterke motivatie tot sportdeelname blijft bestaan, mag de kostprijs van de sportbeoefening nog sterk stijgen vooraleer het budget een beslissende factor tot stopzetten wordt.
2. Ten tweede is er de eigenaardigheid in de besteding van crisisbudgetten. Het vrijetijdsbudget blijkt niet zo gevoelig voor de aanhoudende economische recessie te zijn. Daar waar flink wordt bezuinigd op essentiële posten als voeding en transport blijkt het vrijetijd- en recreatiebudget meer crisis-bestand te zijn: liever minderwaardige kwaliteitsvoeding in ruil voor een ruim vrijetijdsassortiment.
3. Ten derde heerst in het uitgavenpatroon van jongeren een wanverhouding tussen de prijs van een produkt en

de subjectieve of maatschappelijke waarde ervan. Sportclubs trachten het contributiegeld bescheiden te houden en potentiële jeugdklanten met gratis lessen en gunsttarieven voor zich te winnen. En toch moet het relatief goedkoop sportclublidmaatschap het onderspit delven t.a.v. de duurdere jongerenprodukten zoals popmuziek en merkenkleding.

3.2.2. Reële verklaringsfactoren

3.2.2.1. Afname van de statusfunctie van de sport

Het manifesteren van een statusonderscheid is, zoals ondermeer Bourdieu (1982) beweert, een alomtegenwoordig verschijnsel. De jeugd vormt hier zeker geen uitzondering op. Sportbeoefening kan een hulp tot integratie zijn, kan statusverhogend of distanciërend (ten opzichte van de massa) werken. In de code die jeugdculturen momenteel hanteren om zich van elkaar en van de dominante cultuur te onderscheiden speelt de sport geen grote rol. De sportcultuur richt zich recentelijk meer en meer tot de levensstijlen en gewoonten van volwassenen. Zo wordt sport ondermeer 'gepromoot' met het 'gezondheidsmotief'; volwassenen worden hierdoor aangesproken, maar jongeren hebben er weinig boodschap aan. Actieve sportbeoefening is als een gewaardeerde activiteit in de wereld van de volwassenen geïntroduceerd. De sport heeft hierdoor haar exclusief jeugdig karakter verloren.

De toename van het quantum vrije tijd, het bereiken van een zekere veralgemeende materiële welvaart en jarenlang promotiebeleid heeft de sport tot alledaagsheid herleid en dit heeft als effect teweeggebracht dat sport voor jongeren geen statusfunctie (differentiatie) vervult en daardoor een stuk aantrekkelijkheid verliest. Een uitzondering hierop vormen de 'glamour sporten' als skiën, zeilen en surfen. Deze sporttakken vervullen een statussymboliek als eerder exclusieve en dure vormen, zij bezorgen de bijhorende levensstijl extra kleur.

3.2.2.2. Gefragmenteerd sportgedrag

Zoals reeds vermeld, laat het sportgedrag van de jeugd zich vandaag typeren als een gefragmenteerd en zeer vluchtig patroon. Studenten cumuleren verscheidene sporttakken. De jongeren zijn te omschrijven als trendgevoelige sportconsumenten. Bij het zoeken naar een eigen identiteit exploreren zij met nieuwe en uitdagende sportactiviteiten (vb. bodybuilding- en fitnessactiviteiten, gevechtssporten, surfen, lange-afstandstochten, ...) (Lucassen, J., 1987: 49).

In zijn boek *The Third Wave* introduceerde Alvin Töfler de term 'Blipcultuur', verwijzend naar de manier waarop een individu geconfronteerd wordt met de massamedia. Hij schrijft: "On a personal level, we are all besieged and blitzed by fragments of imagery, contradictory or unrelated, that shake up our old ideas and come shooting at us in the form of broken disembodied 'blips'".

Veel individuen blijken zich te wijden aan een variëteit van sportactiviteiten voor een beperkte periode, vaak in de vorm van rages, en op een eerder oppervlakkige manier. Hun betrokkenheid met sport wordt gefragmenteerd en verschillende sporttakken gaan hen, aldus Renson, R. (1984: 249) voorbij als 'blips'.

In het verleden kenmerkte het sportgedrag van de jeugd zich sterk door trouw aan één sporttak en sportclub. Momenteel experimenteert de jonge sporter graag met verschillende sportdisciplines. Heel wat jonge sportbeoefenaars bereiken dan ook nooit een niveau van betrokkenheid en enculturatie in een sportmilieu, zodat de sport-specifieke cultuurcode hen ook niet vertrouwd wordt. Met de verscheidenheid en de wisselvalligheid van voorkeuren en behoeften van de jeugd weten de traditionele sportorganisaties geen raad, zij benaderen de jeugd immers nog steeds als een uniforme groep.

3.2.2.3. Individualiseringstendens

De Westerse samenleving wordt momenteel gekenmerkt door een sterke individualiseringstendens. De weerslag van deze trend is ook in de sportbeoefening weer te vinden. (vb. de joggingrage) Het individu stelt zich onafhankelijker op t.a.v. sportclubs en laat zich moeilijker aansluiten bij een organisatie. De voorkeur gaat steeds meer uit naar minder verplichtende vormen van sportbeoefening (ongeorganiseerd, niet in competitieverband), die zich beter laten verenigen met veranderlijke individuele wensen en -mogelijkheden. Via individualisering wordt aldus niet zozeer het bestaan van sportorganisaties ter discussie gesteld, als wel het systeem van de organisaties. Jongeren wensen vrijblijvender en minder prestatiegericht aan sport deel te nemen, regulerende maatregelen aanvaarden zij minder vanzelfsprekend, een sportorganisatie zou volgens hen een multifunctioneel aanbod en een meer facilitaire functie (het ter beschikking stellen van de sportaccommodatie) moeten hebben. (Daalder, R., 1989: 11)

Het sportaanbod heeft zich lang nog niet aangepast aan de uiteenlopende doelgroepen en aan de vraag naar minder verplichtende en afwisselende deelnamevormen. Het traditionele sportaanbod bekoort de jeugd dan ook niet langer, sportclubs verliezen daardoor een deel van hun jeugdaanhang.

3.2.2.4. Institutionalisering van de sport

Sportbeleidsinstanties werden omwille van het stijgend aantal actieve sportbeoefenaars gedwongen om grootschalige initiatieven te nemen en bureaucratische netwerken ter controle van het sportgebeuren in te schakelen. Beheer, beleid en regulering beheersen het sportmilieu meer en meer. De sport is uitgegroeid tot een institutie. Sportbeoefenen impliceert veelal het zich onderwerpen aan wetten en reglementen. Voor jongeren die omwille van hun opleiding bijna steeds gehoorzaamheid verschuldigd zijn aan (autoritaire) schooldirecties krijgen dergelijke vrijetijdsactiviteiten steeds minder bijval.

Jongeren hebben doorgaans een argwanende houding tegenover instituties, vandaar wellicht de groeiende afkeer van jongeren voor sportclubs.

4. Besluit

Momenteel kan de jeugd met haar sportverlangens niet terecht bij de sportclubs. Waar de sportverenigingen tekort zijn geschoten in het scheppen van een gepast aanbod voor bepaalde groepen en voorkeuren van jeugdigen, hebben andere organisaties wel een geschikt sportaanbod ontwikkeld en zo de gaten in de markt opgevuld. De nieuwe aanbieders van sportvoorzieningen voor jongeren zijn: jeugd- en jongerencentra, recreatiebedrijven en touroperators. In die zin is er sprake van een toenemende differentiatie van de sportcultuur voor jeugdigen. Parallel aan deze marktverschuivingen zijn er een aantal ontwikkelingen in de institutionele verhoudingen in onze samenleving. In algemene zin kunnen deze worden getypeerd als een terugdringen van de rol van de overheid in het maatschappelijke leven ten gunste van het particulier initiatief en dan met name het bedrijfsleven, m.a.w.: de commercialisering van het sportgebeuren.

Commercialisering van de sport is dus te aanzien als een consequentie van het dalend sportparticipatiegedrag in clubverband van jongeren.

Vandaag staan sportclubs voor het volgend dilemma. Ofwel dat deel van de jeugd bewust verder verliezen dat geen genoegen neemt met een sportaanbod voor zoveel mogelijk verschillende bevolkings- en leeftijdsgroepen. Ofwel jongeren voor zich trachten te winnen door het sportaanbod meer in de lijn van de levensstijl van jongeren te brengen, zodat zij voor jongeren weer een aantrekkelijk domein wordt om hun identiteitsontwikkeling een eigen gezicht te geven.

VOETNOTEN

- (1) De hier vermelde gegevens zijn afkomstig van het onderzoek naar de sportbeoefening in 1985 van de Vlaamse bevolking tussen 15 en 65 jaar. Deze studie werd verricht door de Studiegroep voor Cultuurbevordering van de K.U.Leuven in opdracht van de Gemeenschapsminister van Cultuur en mede met de logistieke steun van het BLOSO.
- In Vlaanderen zijn er ongeveer 4.000.000 inwoners van 15 tot 65 jaar. Een steekproef van 1600 goed geselecteerde eenheden staat garant voor een correcte weergave van het sportbeoefeningsgedrag in de totale populatie. Uit de Vlaamse gemeenten werd op toevallige wijze 53 gemeenten geselecteerd. Per provincie werd het aantal steekproefpersonen becijferd. Tenslotte werd, rekening houdend met het inwonersaantal van de desbetreffende gemeente per steekproefgemeente het aantal steekproefpersonen berekend. Uit de totale gemeentepopulatie van 15 tot 65 jaar werd op louter toevallige wijze het aantal steekproefpersonen geselecteerd. Wat de techniek van enquêtering betreft, werd geopteerd voor het interview a.h.v. een gestructureerde vragenlijst met veelal gesloten vragen. 1455 interviews bleken effectief voor verwerking bruikbaar. Uit de diverse controles m.b.t. de voornaamste criteriumvariabelen (provincie, verstedelijkingsgraad, geslacht, leeftijd, beroepsstatuut) kon besloten worden dat de steekproef representatief is voor de Vlaamse bevolking van 15 tot 65 jaar.

BIBLIOGRAFIE

- BOLLEN, K., CLAEYS, U., HERTOGEN, J. (1982), *Sportbeoefening in Vlaanderen opnieuw bekeken*, S.O.I., K.U. Leuven, 181p.
- BOSSCHER, M., CLAEYS, U. (1985), *Sportbeoefening in Vlaanderen*, S.O.I., K.U. Leuven.

SPORTGEDRAG VAN DE STUDERENDE JEUGD

- BOURDIEU, P. (1982), *La Distinction: critique sociale du jugement*, (le sense commun), Paris : édition de minuit.
- DAALDER, R., VAN DER DUIM, R. (1989), Het sportieve gedrag verandert; de sportclubs ook?, in: *Recreatie*, 27, 5, 10-11.
- ELIAS, N., DUNNING, E. (1970), The Quest for excitement in unexciting societies, in: LUSCHEN, G., *The cross-cultural analysis of sport and games*, Stipes, Champaign - Illinois, 28-47.
- LUCASSEN, J. (1987), Jeugdsport tussen tradities en vernieuwingen, een schets van ontwikkelingen rond en in de sport voor jeugdigen, in: *Actor*, 1, 48-52.
- LUCASSEN, J. (1985), De markt van jeugdsport en welzijn: een trendanalyse, in: *Spel en Sport*, (1955), 1, 3-9.
- LUSCHEN, G. (1963), Soziale Schichtung und Soziale Mobilität bei jungen Sportlern, in: *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 15, 1, 55-94.
- MARIVOET, M., CLAEYS, U. (1975), *Sociale determinanten van het sportgedrag bij de jeugd*, S.O.I., K.U. Leuven.
- NAEYAERT, D. & CLAEYS, U. (1984), *Vrijetijdsbesteding in Vlaanderen anno 1983*, Rapport 84-2, S.O.I., K.U. Leuven.
- RENSON, R., VANREUSEL, B. (1984), Sport als subcultuur, in: *Vrijetijd en samenleving*, 2, 3, 243-272.
- VAN DELLEN, T.J. (1981), *Sport en systeem: de systeem-functionalistische sociologie van de sport en het sportonderwijs*, De Vrieseborch, Haarlem.
- VANREUSEL, B. (1987), Bowie of basketbal, een blik op jeugd- en sportcultuur, in: *Actor*, 1, 38-45.